

MĂNĂSTIREA DINTR-UN LEMN ÎN CIRCUITUL CULTURAL UNIVERSAL

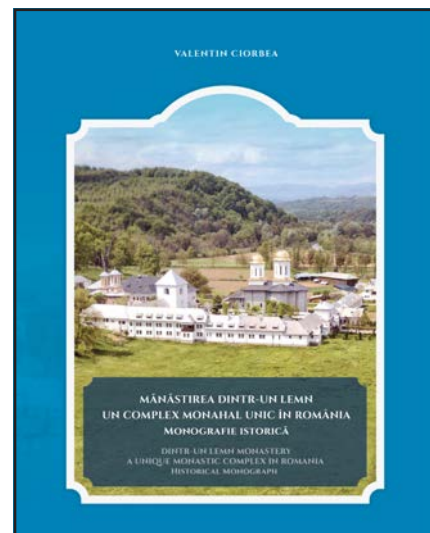
Aripi și ancore în jurul unei cruci – aceasta ar putea fi, metaforic vorbind, simbolistica pe care o întruchipează, prin aura ocrotitoare a icoanei Maicii Domnului, legenda ctitorie a Mănăstirii Dintr-un Lemn din Frânceștii Vâlcei. Lemnul stejarului secular simbolizând trănicia și temeinicia credinței dar, de ce nu, și adânc înrădăcinata existență a neamului românesc trăitor întru adevăr și credință. Ori poate lemnul corăbierilor dintru începuturi, ademeniți de valuri înspre zările necuprinse ale mărilor

și oceanelor lumii.

Pe care, mult mai târziu, așii înălțimilor aveau să le soarbă din priviri, vibrând între două pale de vânt.

Aviația și Marina, între Mare și Cer, îngemănate de aceleași mari și grele încercări.

Și, peste toate acestea, puterea credinței izvorând din rugă, smernie și escała mărturisirii păcatelor în fața altarelor, pentru ca fiecare voiaj și fiecare zbor să fie ocrotit de forța divină spre a sfârși încununat de izbândă.

O ANCORĂ SPIRITUALĂ PENTRU ORTODOXIE ȘI ARMATĂ

Izbândă de care a avut parte recent și profesorul univ. dr. Valentin Ciorbea, mentorul a zeci de generații de ofițeri de marină dar și de absolvenți ai Facultății de Istorie la Universitatea „Ovidius” din Constanța, precum și îndrumătorul unei pleiade de doctori și masteranzi.

În urmă cu aproape un deceniu, domnia sa a avut inițiativa înființării Centrului de Cercetare a Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu Armata României, instituție careia inspirat i-a atașat numele generalului adjutant Paul Teodorescu (1888-1981). Un destoinic general român, a cărui reputație se leagă, pe lângă demnitățile asumate și ireproșabil onorate ca lider, profesor militar și demnitar, fost ministru al Aerului și Marinei între anii 1938 și 1940, și de demersurile salutare de restaurare a Mănăstirii Dintr-un Lemn.

Lăcaș de cult de care s-a atașat sufletește și a rămas legat afectiv până la sfârșitul vieții.

Pe lângă volumul de studii și comunicări „Generalul adjutant Paul (Pavel) Teodorescu (1888-1981). Vocația creativității”, pe care i l-a dedicat ca omagiu postum, în 2013, la 125 de ani de la naștere, asociat cu cele șapte consistente tomuri ale revistei anuale

Maica stareță Emanuela Oprea, autorul monografiei și cei doi militari de la Brigada 30 Gardă „Mihai Viteazul”

„Misiunea” și tot atâtea manifestări științifice de remarcabilă ținută academică organizate la Centrul Eparhial de la Râmnicu Vâlcea, profesorul univ. dr. Valentin Ciorbea i-a atribuit Mănăstirii însăși o lucrare de excepție.

Este vorba despre monografia „Mănăstirea Dintr-un Lemn – un complex monahal unic în România”, apărută anul trecut, în avanpremieră la Ziua Armatei Române, sub auspiciile Academiei Oamenilor de Știință din România, a Arhiepiscopiei Râmnicului și, desigur, a Centrului pe care îl coordonează.

În fapt, a rezultat un impresionat album bilingv, de 444 de pagini, tipărit cu aceeași arhicunoscută eleganță grafică de colectivul Centrului Tehnic - Editorial al Armatei din București.

În cele șase consistente capitole ale acestui fundamentat hronic al legendarei ctitorii multisekulare, autorul reconstituie, etapă cu etapă, parcursul sinuos al Mănăstirii, care datează de la începutul secolului al XVII-lea (3 august 1634). Cu un discurs cursiv și elevat, autorul îmbină subtil și convingător, în stilul epistolar consacrat, elemente de legendă referitoare la stejarii seculari de la Frâncești, Biserica dintr-un Lemn, Icoana Maicii Domnului cu Pruncul – „inima” Mănăstirii Dintr-un Lemn și minunile acesteia, cu informații certe, multe dintre ele inedite, probate cu documentele proprii arhive a așezământului, identificate de profesorul Ciorbea dar și complementare acesteia.

Prezentarea cronologică a statutului și evoluției Mănăstirii dintr-un Lemn între anii 1634-1863, cu etapa stăpânirii austriece (1716-1739) și a secularizării, apoi de la aceasta la instaurarea regimului comunist (1863-1947), și, ulterior, din perioada postbelică la anii originalei noastre democrații (1948-2019) este grefată de inevitabilele regresive și greutăți. Dar, așa cum

voit exemplifică autorul, și de responsabilități patriotice și eforturi de supraviețuire pentru salvarea complexului monahal și păstrarea cu sfințenie a rânduieților monahale, prin campaniile de reînnoiri și modernizări dintre anii 1938 și 1947, ambițioasele proiecte de înnoire a monumentelor mănăstirii, realizarea de construcții și amenajări noi, ca și prin preocuparea constantă a celor 39 de starețe pentru conservarea și restaurarea tezaurului și colecțiilor de obiecte mănăstirești.

La care profesorul univ. dr. Valentin Ciorbea nu uită să adauge și să evidențieze menirea și virtuțile Casei memoriale „Arhimandrit Dr. Chesarie Gheorghescu (1929-2017), revigorarea cercetării științifice și buna chivernisire înregistrate sub autoritatea Prea Cuvioasei Maicii Starețe Emanuela Oprea.

Și, nu în ultimul rând, aportul Centrului de Cercetare a Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu Armata României „General Paul Teodorescu” la reunirea în incinta mănăstirii a conducerii și reprezentanților Statului Major al Apărării, Forțelor Navale, Forțelor Aeriene și Brigăzii 30 Gardă „Mihai Viteazul”, la zilele armelor sau de prăznuire, precum și manifestările ocazionate de Jubileul celor 80 de ani ca Sfânt Lăcaș al Aviației și Marinei (28-29 iunie 2019).

REAȚIA MEDIULUI ACADEMIC

Nu mai puțin de patru personalități de marcă ale mediului universitar, academic și ecumenic salută și elogiază opera de cercetare, încununată cu această, previzilă de altfel, reușită monografie, benevol asumată și admirabil finalizată de prof.univ. dr. Valentin Ciorbea.

Este vorba despre academia-nul Răzvan Theodorescu, profesorii

universitari dr. Ioan Opreș și dr. Ion I. Solcanu și conferențiarul univ.dr. Emilian (Vlad) Nica Crișanul, actualul episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, fost discipol al autorului la Universitatea „Ovidius”, dar și mijlocitorul regăsirii spirituale a aviatorilor și marinarilor la Mănăstirea Dintr-un Lemn.

„Zbuciumata istorie seculară a așezământului este urmărită cu migala proprie cercetătorului – remarcă prof.univ.dr. Ion I. Solcanu. Autorul nu respinge tradiția și legenda, dar le completează fericit cu informațiile oferite de izvoare: notele călătorilor străini (Paul din Alep, secretarul patriarhului Antiohiei, Macarie al III-lea, la 1653) memoriile și, mai presus de toate, documentele din arhivele centrale și locale, inclusiv cele adăpostite de mănăstire.

În acest chip, cititorul parcurge cu emoție etapele apariției și evoluției așezământului, de la modesta bisericuță de lemn, construită dintr-un singur stejar multisekular la cumpăna veacurilor XV-XVI, asemănătoare ca planimetrie și dimensiuni cu biserica de lemn, zisă a lui „Dragoș Vodă”, de la Putna, la înălțarea celei de zid, în 1634-1635, cu hramul Nașterea Maicii Domnului de către marele vornic Preda Brâncoveanu, nepotul lui Matei Basarab.

Decorarea cu picturi de Zugravul Radu, înzestrarea cu noi construcții anexe, înnoirile și prefacerile suportate de-a lungul vremii, evoluția fondului funciar al mănăstirii, toate sunt documentate cu minuție.

Profesorul Valentin Ciorbea poartă cititorul prin zbuciumata istorie a așezământului, care a trecut de-a lungul veacurilor, în mod repetat, prin „extaz și agonie.”

Neîndoielnic, realizarea profesorului Valentin Ciorbea constituie cea mai completă monografie istorică asupra Mănăstirii Dintr-un Lemn, unul dintre cele mai importante monumente de artă medievală românească.”.

MESAJUL AUTORULUI

Demarat în urmă cu aproape trei ani, acest ambițios, benefic și oportun proiect de cercetare vine să completeze atât bogata bibliografie dedicată exclusiv acestei mănăstiri dar și să împlinească visul unui pelerin care, la 2 septembrie 1925, consemna în Registrul celor care i-au fost oaspeți: „...Aș dori din suflet ca un istoric al trecutului al acestei Sfinte mănăstiri să-i facă o monografie care să fie dată fiecăruui vizitator contra unui obroc; care să servească la întreținerea sfintelor fețe ale maicilor noastre și fiecare vizitator să plece cu o amintire, care ar fi un admirabil mijloc de a face cât mai mulți doritori a-i cunoaște trecutul.”.

Vrednic de toată admirația și prețuirea noastră, profesorul univ. dr. Valentin Ciorbea conchide în Preambulul Domniei Sale: „Dacă nu ținim prea mult, nutrim și noi speranța că prin această monografie ne alăturăm cu o «ctitorire» specială șirului de întemeietori, sprijinitori și binefăcători ai Mănăstirii Dintr-un Lemn, cu recunoștință către ierarhii Arhiepiscopiei Râmnicului care au purtat de grijă Sfântului lăcaș, obștei monahale, starețelor și duhovnicilor care țin candela aprinsă de secole și au purtat prin vremuri, cu râvnă, bogata moștenire materială și spirituală din generație în generație, ridicând zilnic rugi la Dumnezeu pentru binele poporului român și, în mod special, pentru Forțele Aeriene, Navale și Brigada 30 Gardă «Mihai Viteazul».

Dacă vei poposi la Mănăstirea Dintr-un Lemn ca pelerin și vizitator, lăsându-te condus prin hronicul Sfântului lăcaș de maica ghid și vei lectura și monografia înseamnă, stimate cititor, că împreună am împlinit obiectivele propuse: cunoaștere, prețuire și respect pentru mănăstire și obște, întărirea credinței în Ortodoxie, la a cărui Altar se roagă și se simt în Casa lui Dumnezeu militarii ai Armatei Române, ale căror simboluri le vei cunoaște și admira.”.

„Muncă, realizare, Armata,

Patria. Pentru mine nimic, totul pentru aproapele nostru – postul generalului adjutant Paul Teodorescu.

Am satisfacția că am lăsat și eu, prin realizările mele, folosite și astăzi, o mică dâră de progres pentru țara mea și că, în decursul vicisitudinilor vieții mele am păstrat intact caracterul meu: demn, corect și integru, care nu s-a plecat decât în fața conștiinței și niciodată în fața oamenilor, cât de puternici ar fi fost ei.”.

Un crez, o pildă de înțelepciune și un liant spiritual care onorează, deopotrivă, Biserica și Armata României.

APRECIERI ELOGIOASE ȘI RECUNOAȘTERE INTERNAȚIONALĂ

Lucrarea profesorului univ. dr. Valentin Ciorbea, „Mănăstirea dintr-un Lemn – un complex monahal unic în România. Monografie istorică/ Dintr-un Lemn Monastery – A Unique Monastic Complex in Romania. Historical Monograph” (Cuvânt înainte prof. univ. dr. Ion I. Solcanu, traducere în engleză Nicoleta Stanca),

Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2020. 444 p., a beneficiat deja de 10 recenzii în reviste și volume de specialitate, astfel:

1. Comandor (r) dr. Marian Moșneagu, recenzie „La Franțești, la mănăstire... Rugăciuni pentru Oștire” în Ziarul Ziua de Constanța, 22 octombrie 2020, <https://www.ziuaconstanta.ro/in-constantalumea-marinarilor/la-frances-ti-la-manastire-731707.html>.

2. Book review by Emilian Crișanul, Vicar-Bishop of the Archdiocese of Arad, Valentin Ciorbea, *Mănăstirea Dintr-un Lemn – un complex monahal unic în România. Monografie istorică*, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2020, in *Teologia*, 2/ 2020, pp. 184-187.

3. Valentin Ciorbea. *Mănăstirea*

Dintr-un Lemn – un complex monahal unic în România (Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2020, 444 pp.), în „Destin românesc. Romanian Destiny. Revistă de istorie și cultură.” Serie nouă [Chișinău], XV (XXVI), nr. 3-4 (113-114), 2020, pp. 245-248.

4. *Popas spiritual: Valentin Ciorbea, Mănăstirea Dintr-un Lemn – un complex monahal unic în România*, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, 2020, 444 p., recenzie de Dorin Luca în „Observatorul militar,” Nr. 3/27 ianuarie – 2 februarie 2021, p. 18.

5. *O biserică unică în România, Mănăstirea Dintr-un Lemn, biserica marinarilor și aviatorilor, are de-acum o monografie istorică*, recenzie de Andreea Atanasiu Croitoru în „Marea Noastră,” revista Ligii Navale Române, Anul XXX, nr. 4 (123) octombrie-decembrie 2020, pp. 58-59.

6. *O lucrare de excepție: monografia Mănăstirii Dintr-un Lemn*, un articol de: Dumitru Manolache - 26 noiembrie, 2020, în ziarul *Lumina* <https://ziarullumina.ro/educatie-si-cultura/cultura/o-lucrare-de-excepție-monografia-manastirii-dintr-un-lemn-158870.html>.

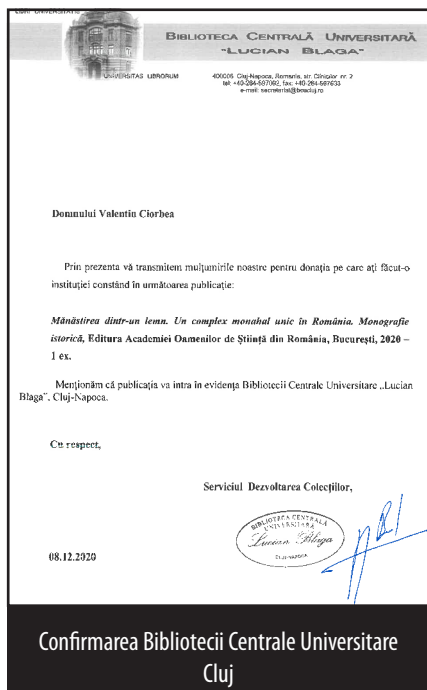
7. *O biserică unică în România, biserica marinarilor și aviatorilor, Mănăstirea Dintr-un Lemn are de-acum o monografie istorică*, recenzie de Andreea Atanasiu Croitoru în volumul „Dunărea și Marea Neagră în spațiul euroasiatic. Istorie, relații politice și diplomație,”

Dear Professor Ciorbea and Associate
Professor Stanca

Thank you for your generous donation of a copy of *Dintr-un Lemn Monastery - A unique monastic complex in Romania*. I have good memories of my last visit to the monastery, which was many years ago. I look forward to returning there, better informed thanks to your important book.

Merry Christmas and a Happy
New Year,
Andrew Croitoru

Răspunsul Ambasadei Marii Britanii

VIII, Lucrările celei de-a XXIV-a ediții a Conferinței Naționale de Comunicări Științifice a Muzeului Național al Marinei Române (online), Editura Muzeului Național al Marinei Române, Constanța, 2020, pp. 336-338.

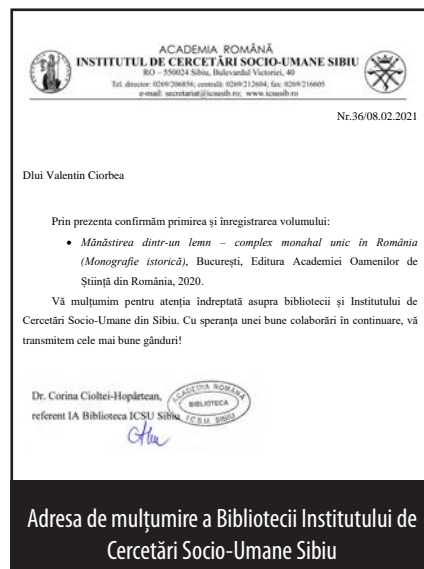
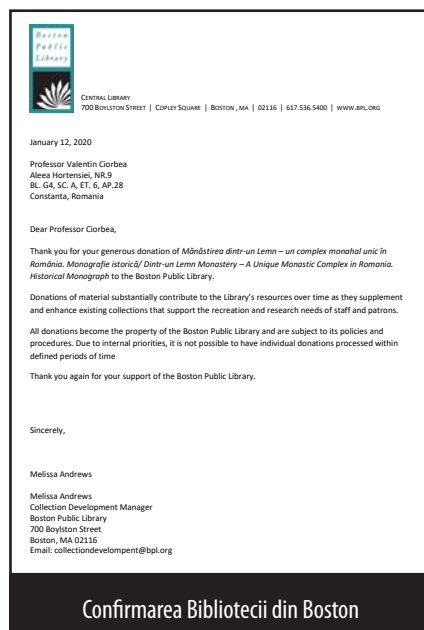
8. Book review by Nicoleta Stanca on *Mănăstirea dintr-un Lemn – un complex monahal unic în România. Monografie istorică/ Dintr-un Lemn Monastery – A Unique Monastic Complex in Romania. Historical Monograph*, autor Valentin Ciorbea (Cuvânt înainte prof. univ. dr. Ion I. Solcanu, traducere în engleză Nicoleta Stanca), Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2020. 444 p., in „Dialogo Journal (The Virtual International Conference on Spirituality, Religion, Irreligion, and Society today),” volumul conferinței organizate de RCDST (Research Centre on the Dialogue between Science and Theology), Ovidius University of Constanța, mai 21-29, 2021.

9. Grigore Buciu, recenzie *Mănăstirea dintr-un Lemn – un complex monahal unic în România. Monografie istorică/ Dintr-un Lemn Monastery – A Unique Monastic Complex in Romania. Historical Monograph*, autor Valentin Ciorbea în revista „România eroică”, Anul

XIV, nr. 1(62), 2021, seria nouă, p. 58.

10. Comandor (r) dr. Marian Moșneagu, recenzie *Mănăstirea Dintr-un Lemn din Frânceștii Vâlcei*, în ART-EMIS, Anul XI, nr. 27 (1109)/7 aprilie 2021, <https://www.art-emis.ro/cronica-de-carte/valentin-ciorbea-manastirea-dintr-un-lemn-monografie-istorica>

De asemenea, monografia a fost oferită de autor Ambasadei Marii Britanii în România și Ambasada Irlandei în România și a intrat în fondul de carte al unor prestigioase biblioteci academice în țară și din străinătate, precum Library of Congress, Germanic and Slavic Division, East Central Europe Section, Washington, DC, USA (<https://catalog.loc.gov/vwebv/holdingsInfo?searchId=2016&recCount=25&recPointer=0&bibId=21869062>), CENTRAL Boston Public Library, BOSTON, ma, USA, Cambridge University Library, Collections and Academic Liaison / Slavonic and East European Field, UK, Bodleian Library, Oxford, UK (http://solo.bodleian.ox.ac.uk/primo-explore/fulldisplay?docid=oxfaleph022323478&vid=SOLO&search_scope=LSCOP_ALL&tab=local&lang=en_US&context=L), Austrian National Library, Wien (<https://search.onb.ac.at/primo-explore/>

search?institution=43ACC_ONB&vid=ONB&tab=default_tab&search_scope=ONB_gesamtbestand&mode=basic&displayMode=full&bulkSize=10&highlight=true&dum=true&query=any,contains,Valentin%20Ciorbea&displayField=all), Bibliotheque Nationale de France (<https://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb46687793f>), Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava, Universitatea „Valahia” Târgoviște, Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu, Institutul de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor” Craiova, Institutul de Istorie “A.D. Xenopol” Iași, Institutul de Istoria Artei “George Oprescu” București, Facultatea de Teologie Ortodoxă “Ilarion V. Felea”, Universitatea “Aurel Vlaicu” Arad, Biblioteca Academiei Române, Biblioteca Centrală Universitară “Lucian Blaga” Cluj-Napoca, Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” Iași, Biblioteca Centrală Universitară “Carol I” București, Biblioteca Universității din Craiova, Biblioteca județeană ASTRA Sibiu, Biblioteca Județeană “George Barițiu” Brașov, Biblioteca Universității din Oradea, Biblioteca Militară Națională București, Muzeul Național al Marinei Române Constanța, Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Național de Artă al României ș.a.